

Mircea N. Costin

Călin M. Costin

Dicționar de drept civil de la A la Z

*Ediția a 3-a,
actualizată și completată*

Universul Juridic

București

-2019-

Cuprins

Cuvânt înainte	5	K	533
Abrevieri	9	L	535
A	11	M	561
B	81	N	585
C	101	O	605
D	293	P	673
E	399	R	729
F	429	S	805
G	459	T	853
H	473	U	887
I	475	V	891
Î	499	W	907
J	529	Z	909

abandonarea bunurilor ereditare, facultate recunoscută de lege moștenitorului care a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar de a preda toate bunurile ce fac parte din averea succesorală creditorilor moștenirii și legatarilor atunci când apreciază că administrarea și lichidarea acelor bunuri este prea împovăratore pentru el. Constituie o deplasare pură și simplă a posesiunii acelor bunuri și, totodată, o renunțare la însărcinarea de a lichida succesiunea. **A.b.e.** nu știrbește drepturile succesoriale pe care cel care o înfăptuiește le are în virtutea vocației sale ereditare. De aici următoarele consecințe juridice: **a)** dacă după plata tuturor datoriilor, sarcinilor și legatelor, ceea ce semnifică lichidarea definitivă a succesiunii, rămâne un excedent de activ, acesta se cuvine de drept moștenitorului care a abandonat bunurile succesoriale; **b)** în cazul în care cel ce a recurs la **a.b.e.** este moștenitor rezervatar, acesta păstrează dreptul de a cere reducțiunea liberalităților făcute de *de cuius* cu încălcarea drepturilor sale rezervatare; **c)** moștenitorul care abandonează bunurile succesoriale va preda creditorilor și legatarilor numai bunurile rămase după defunct în masa succesorală, iar nu și pe cele raportate de ceilalți moștenitori. Legea nu cere ca **a.b.e.** să fie făcută într-o anumită formă pentru a fi valabilă. Este însă recomandabil ca moștenitorul în cauză să facă notificări tuturor creditorilor și legatarilor cunoscuți, spre a le aduce la cunoștință faptul abandonării bunurilor succesoriale la dispoziția lor, precum și o declarație în acest sens, pe care să o depună la notariatul competent.

Prin efectul predării, creditorii și legatarii devin obligați să administreze și să lichideze succesiunea cu observarea regulilor stabilite de lege pentru moștenitorul care a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar. Lichidarea succesiunii poate fi realizată fie personal, de toți creditorii și legatarii împreună, fie prin intermediul unui curator numit de instanța judecătorească competentă, la cererea lor. Această ultimă soluție vizează prioritar situația în care există neînțelegeri între creditorii și legatari, ca și atunci când există creditori necunoscuți [sin. *abandonarea moștenirii; predarea bunurilor ereditare*].

abandonarea fondului aservit, facultate recunoscută de lege proprietarului fondului aservit de a abandona acest fond la dispoziția proprietarului fondului dominant pentru a se libera de servitute. Poate fi făcută chiar atunci când proprietarul fondului aservit s-a obligat în titlu să facă pe cheltuiala sa lucrările necesare pentru exercitarea sau pentru conservarea servituții. O atare obligație nu are caracter personal, ci este un accesoriu al dreptului de servitute, care este un drept real principal. Ea are deci caracter de obligație *propter rem* și specificul tuturor obligațiilor de acest gen este faptul că cel ținut de ele se poate libera renunțând la drepturile sale asupra fondului sau lucrului, lăsându-le la libera dispoziție a titularului dreptului corelativ respectivei obligații, care astfel nu mai poate urmări pe debitor, deoarece el nu mai posedă fondul. Deși legea se referă la abandonarea întregului fond aservit, ea trebuie interpretată în sensul că proprietarul aceluia fond poate abandona și numai o parte din el, anume aceea afectată de servitute.

abandonarea imobilului ipotecat, facultate recunoscută de lege terțului care a dobândit un imobil ipotecat în perioada de timp dintre momentul constituirii ipotecii și

momentul începerii realizării acesteia, de a delăsa sau abandona acel imobil spre a fi scos la vânzare de către creditor, fără participarea sa. Pentru ca **a.i.i.** să fie valabilă, trebuie îndeplinite următoarele condiții: **a)** datoria pentru care este urmărit imobilul să nu fie o datorie personală a proprietarului actual; **b)** terțul proprietar să aibă capacitate deplină de exercițiu; **c)** abandonarea să fie totală și fără rezerve și să fie făcută cu îndeplinirea formelor prevăzute de lege. Aceste forme constau într-o declarație făcută de proprietarul actual la grefa judecătorei în a cărei rază teritorială se află imobilul, judecătoria constată abandonarea printr-o încheiere și numește un curator pentru administrarea imobilului abandonat. Urmează apoi vânzarea acestui imobil potrivit regulilor aplicabile la expropriere și în contradictoriu cu cel care a fost numit curator [v. *ipotecă*].

abandonarea moștenirii, v. *abandonarea bunurilor ereditare*.

ab initio, v. *ex tunc*.

ab infestat, v. *moștenire; moștenitor*.

abitație, v. *drept de abitație*.

abonament, v. *contract de abonament*.

abonat, v. *contract de abonament*.

absență, termen ce desemnează o stare de fapt datorită căreia existența unei persoane este incertă. În tehnica juridică, conceptul de **a.** are o semnificație specială: aici, ea se referă la situația aceluia care lipsește de la domiciliu o perioadă mai îndelungată de timp, fără a exista informații cu privire la locul unde se află sau dacă se mai află în viață, astfel încât nu există dovezi nici că trăiește și nici că a murit. De esență **a.** este incertitudinea cu privire la persoana dispărută. Instituția **a.** a fost reglementată în Codul civil român (Cartea I, Titlul IV, Capitolul I), dar a fost abrogată, implicit, prin Legea nr. 173/1941

și apoi, în mod expres, prin Decretul nr. 339/1948, fiind înlocuită, în reglementarea legală actualmente în vigoare, cu instituția dispariției și a morții prezumate.

absolut, v. *drept absolut; nulitate absolută*.

absolvire de răspundere civilă, v. *exonerare de răspundere civilă*.

absorbție, formă de comasare a persoanelor juridice constând în înglobarea de către o persoană juridică existentă și care își menține ființa, a uneia sau a mai multor persoane juridice, care încetează astfel să mai ființeze. Are ca efecte transmisiunea universală a întregului patrimoniu al persoanei (persoanelor) absorbite către persoana juridică absorbantă.

abuz de drept, faptă ilicită constând în exercitarea drepturilor subiective într-un mod contrar scopului lor social-economic, legii sau regulilor de conviețuire socială.

Conform art. 15 C. civ., „Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe”. Cazurile caracteristice de **a.d.** sunt: exercitarea unui drept subiectiv exclusiv în scopul de a păgubi pe altul, de a face șicane altuia și de a obține foloase ilicite. **A.d.** se poate înfățișa sub forma unor acte de comisiune (cum este cazul proprietarului fondului dominant care continuă exercitarea servituții constituite în defavoarea fondului aservit și după ce aceasta nu mai prezintă niciun interes pentru el) sau sub forma unor acte de omisiune (cum este cazul refuzului sau întârzierii exercitării unui drept de către titularul său, dacă prin aceasta se prejudiciază persoanele interesate ca dreptul respectiv să fie exercitat la timp). Majoritatea drepturilor subiective consacrate prin normele dreptului civil sunt susceptibile de exercitare abuzivă; fac excepție doar drepturile subiective prin a căror exercitare, indiferent de condițiile în

care aceasta are loc, nu se lezează interesele altuia sau ale societății (ca de exemplu dreptul oricărui coproprietar de a cere oricând lichidarea stării de coproprietate și individualizarea cotei sale din bunurile aflate în proprietate comună pe cote-părți etc.). **A.d.** se poate manifesta atât în relațiile extracontractuale (sub forma exercitării abuzive a oricărui drept real, a exercitării în scopul de șicană a unei acțiuni în justiție ori a unei căi de atac, precum și sub orice altă formă în care exercitarea sau abținerea de la exercitarea anumitor drepturi subiective ar avea ca rezultat vătămarea intereselor generale ale societății sau a intereselor personale ale altui subiect de drept), cât și în planul relațiilor contractuale, unde se întâlnește fie cu ocazia încheierii contractului (spre exemplu, proprietarul condiționează încheierea convenției prin care autorizează pe chiriaș să facă investiții în locuință în vederea sporirii confortului, de exonerarea sa de obligația rambursării acestor investiții sau de acceptarea de către chiriaș a majorării imediate a chiriei), fie pe parcursul executării contractului (cum ar fi exercitarea abuzivă de către vânzător a dreptului de retenție), fie, în fine, cu ocazia încetării contractului (ca de exemplu revocarea intempestivă a mandatului dat unei persoane, rezilierea abuzivă a unui contract de societate etc.). Constituind o faptă ilicită, **a.d.** antrenează, în condițiile legii, răspunderea civilă delictuală a celui care îl săvârșește.

acceptant, termen prin care, în limbajul juridic, se desemnează persoana care acceptă necondiționat oferta de contractare ce i-a fost adresată de către o altă persoană.

acceptant pentru onoare, terț care intervine pentru garantarea onorării unei cambii în suferință, acceptând acea cambie în locul trasului care a refuzat acceptarea ei.

acceptare, *v. acceptarea ofertei; acceptarea succesiunii.*

acceptare a ofertei, manifestarea voinței juridice a unei persoane de a încheia contractul propus de ofertant în condițiile prevăzute în oferta ce i-a fost adresată de acesta într-un asemenea scop. Conform art. 1196 C. civ., „(1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, și ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozițiile art. 1186 rămân aplicabile. (2) Tăcerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări”. Pentru a produce efecte juridice, **a.o.** trebuie să îndeplinească toate condițiile cerute de lege pentru voința juridică în general. **A.o.** poate fi expresă sau tacită. Este expresă când se exprimă ca atare în scris sau verbal, într-o manieră ce nu lasă loc la incertitudini. Este tacită atunci când rezultă neîndoielnic din anumite acțiuni sau atitudini (de exemplu, începerea executării de către mandatar a mandatului primit semnifică acceptarea ofertei făcute de mandant în acest sens). La perfectarea contractelor solemne, **a.o.** trebuie să îmbrace forma cerută de lege. De regulă, tăcerea, prin ea însăși, nu valorează acceptare; ea nu constituie un mod de exprimare a consimțământului. Numai prin excepție de la această regulă legea atribuie tăcerii semnificația juridică de acceptare. Astfel, este admisă tacita reconducțiune sau relocațiune: după expirarea termenului stipulat prin contractul de locațiune, dacă locatarul rămâne și este lăsat în posesie, se consideră locațiunea ca reînnoită. Tot așa, atunci când oferta se face exclusiv în interesul destinatarului, simpla tăcere a acestuia are valoare de acceptare (de exemplu, tăcerea debitorului la oferta de remitere de datorie făcută de creditorul său are semnificația